Mürtedlerin (İslamdan Dönenlerin) Öldürülmesi

MÜRTEDLERİN (İSLÂM'DAN DÖNENLERİN) ÖLDÜRÜLMESİ

Hüseyin AVNİ

اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَأَلِهِ اَجْمَعِينَ

Bundan sonra…

M. Hayri Kırbaşoğlu **Mürted'in Öldürülmesi**ne dâir gelen hadîslerin de uydurma olduğunu iddiâ ederek bu cezâyı inkâr etmektedir.[1] İnkâr edip cadde dışına çıkmışlığını tevsîk etmekle kalmayıp, edeb ve terbiye sınırlarını da aşmakta ve bu cezâya "**Sanal Şiddet**" sıfatını dahî yakıştırmaktadır.[2] Böylece, Müctehidlerinden Muhaddislerine, Müfessirlerinden diğer ferdlerinin tamâmına varıncaya kadar bütün bir Ümmet'i **şiddet sâhibi** olmakla vasıflandırmaktadır; böylesi bir ukalâlık ve terbiyesizliği sergileme cesâretini gösterebilmektedir. Esâsen bu mes'elenin inkârı da İslâm'ın esaslarını teker teker inkâr eden sözüm ona Mü'minlerin(!) hastalıklarından sadece birisidir. Bahsimizi Kırbaşoğlu'nun yazdıklarına dayanarak ele alışımız, O'nun Sünnet düşmanı olmasına ve hayatının büyük bir bölümünü Sünnet'ten ve Sünnet âlimlerinden intikam alma mihverine oturtmuş olmasına rağmen kâzib bir şöhretle **Hadîs Âlimi** olarak tanıtılması sebebine dayanmaktadır. O, bu babdaki hadîsleri, hiçbir işe yarar aklî ve naklî delîl gösteremeden yalanlamaktadır. Sözlerinin zerre mikdârı ilmîlik ve ciddiyet payı yoktur. Şu husûsda söylenilebilecek çok şeyler var ise de, biz burada bahsi kısa ve özlü bir biçimde ele alan ve hâlen yaşamakta olan Pâkistanlı bihakkın Fıkıh ve dahî Hadîs âlimi[3] Allâme Takıyyüddîn el-'Usmânî'den bir tercüme ile şimdilik iktifâ edeceğiz.[4] Îmân, akıl ve ilim sâhibleri için bu kadarı kâfîdir.

Allâme Takıyyüddîn el-'Usmânî şöyle diyor:

Dinden dönen kimsenin öldürülmesi mes'elesi Sahâbe radıyellâhu anhum asrından günümüze kadar Müslümanların arasında bir icmâ' kelimesi olmuştur. Fakîhler, İslâm memleketinde dînden dönmenin, cezâsı ölüm olan suçlardan bir suç olduğunda söz birliği etmişlerdir. Ümmet'in fakîhlerinden ve âlimlerinden buna muhâlif olan bir kimseyi bilmiyoruz. Nihâyet on dördüncü asır (yirminci mîlâdî asır) gelince batılılar bu hükmü fikir ve inanma hürriyetinin başlamasına ters düşmüş olmak iddiâsıyla kınadılar. İslâm'a mensûb olduğunu söyleyenlerden batı fikrinin âşığı olanlardan bir kısmı da, **İslâm'da dînden dönmenin cezâsının ölüm olduğu**nu inkâr etmeye kalkıştılar. Sanki bu hüküm İslâm'ın alnında -yüce Allah'a sığınırız- bir ayıb imiş de şunlar bu ayıbı silmek istemektedirler. Bu yüzden makâleler yazıp onlarda, **İslâm'ın, öldürmeyi dînden dönmenin cezâsı yapmadığı**nı, **onu sâdece muhârebe ve isyânın cezâsı yaptığı**nı iddiâ ettiler.

Delîl Zannettikleri
Şübhe ve Vesveseleri

Şunların (bu bâtıl ve sapık iddiâlarında) tutundukları (şübhe ve vesveseler) kısaca şunlardır:

(**Birinci Şübhe**): (Dînde hiçbir zorlama yoktur)[5] âyeti.

Bu âyet, **kâfirin İslâm'ı kabûl etmeye zorlanmasının câiz olmadığı**nı gerektirdiği gibi, **İslâm'da kalmakta zorlanmasının da câiz olmadığı**nı îcâb ettirmektedir.

(**İkinci Şübhe**): **Dînden dönen kimsenin öldürülmesi**ne dâir gelen hadîsler, Müslümanlarla harb etmeyen mürted'i değil de, harbeden ve devlete isyân eden kimseyi anlatmaktadır.

(**Üçncü Şübhe**): **Dînden dönmek** dünyâda kânûnî bir suç değildir. O, sâdece büyük bir günâhdır; ki, ondan dolayı azâb görülecektir. Çünkü Allah Teâlâ onlar için dünyâda görülecek bir azâb zikretmemiş, sadece, Âhirette cezâlandırılacaklarını anlatmış ve şöyle buyurmuştur: (Sizden kim dîninden döner ve kâfir olarak ölürse, işte onlar, amelleri dünyâda ve Âhirette boşa giden kimselerdir. Ve işte onlar, cehennemliklerdir. Onlar, cehennemde ebedî kalacak olan kimselerdir.)[6]

Şu Şübhe ve Vesveselere Cevâblar

(**Birinci Cevâb**): (Dînde hiçbir zorlama yoktur) âyet-i celîlesine tutunmalarına gelince… Buna verilecek cevâb şudur: Bu âyet ile dînden dönmenin mübâhlığının hiçbir alâkası yoktur. İşte bu sebeble şu âyetin arkasında (artık kim Tâgût'u inkâr eder ve Allah'a îmân ederse, hiç şübhesiz ki o, en sağlam kulpa tutunmuştur. Allah semî'dir, alîmdir.)[7] (Âyet) kâfir olduktan sonra İslâm'a giren kimsenin hükmünü zikretmiştir. -Allah korusun- İslâm'dan dönen kimsenin hükmünü zikretmemiştir. Bu da şunu göstermektedir: Âyetin siyâk'ı ancak aslî kâfirin Müslüman olması hakkındadır ve o buna zorlanmaz. Şâyet gönül rızâsı ile Müslümân olursa, kesinlikle en sağlam kulpa tutunmuş olur.

Bu âyetin iniş sebebi hakkında gelen rivâyetlerin tamâmı ve sâdık oldukları manalar bu dediklerimizin doğruluğunu göstermektedir.

Âyetin İniş Sebebiyle Alâkalı Rivâyetlerden Bir Kısmı

Birinci Rivâyet: (İbnü Abbas şöyle dedi: Bu, ensâr hakkında indi. (İslâm'dan önce) Ensârda, kadın miklât (çocuğu yaşamayan) olurdu da, çocuğu yaşadığı takdîrde onu Yehûdî yapacağını adardı. Benû'n-Nadr sürgün edilince, aralarında Ensâr çocuklarından birçoğu vardı. (Ensâr), çocuklarımızı bırakmayız, [Yani, onları Yehûdîlik üzerinde bırakmayız; aksine onları İslâm'a (girmeye) zorlayacağız] dediler. Bu sebeble Allah, **dînde hiçbir zorlama yoktur…** âyetini indirdi.)

Başka bir rivâyette de, (biz yaptığımızı, ancak onların dîninin bizim üzerinde bulunduğumuz(şirk hayatın)dan daha üstün olduğu düşüncesinde olduğumuzdan yaptık. Ancak, Allah İslâm'ı getirince, onları İslâm'a girmeye zorlarız (dediler.) Bu sebeble, **dînde hiçbir zorlama yoktur** âyeti indi. Dileyen onlara katıldı; dileyen de İslâm'a girdi.)[8]

Nehhâs, "İbnü Abbâs'ın bu âyet hakkındaki şu kavli, isnâdının sahîh olması ve böylesi bir kavlin rey ile alınamayacağı (dolayısıyla Merfû' hükmünde olması) sebebiyle kavillerin en münâsib olanıdır," dedi. Kurtubî Tefsîri'nde böyle(denilmiş)dir.

İkinci Rivâyet: (İbnü Abbâs şöyle dedi: (Âyet) Sâlim İbnü 'Avf oğullarından Hüseyin denilen bir adam hakkında inmiştir. İki Hristiyan çocuğu vardı. O da müslüman bir adamdı. Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'e "onları (İslâm'a girmeye) zorlasam ya; Hristiyan olmakta direniyorlar" dedi. Bu sebeble Allah onun hakkında bu âyeti indirdi.)[9]

Üçüncü Rivâyet: (Esbak şöyle dedi: Ben onların dîninde Ömer İbnü Hattâb'ın Hrıstiyân bir kölesiydim. İslâm'ı bana arz ediyor ben de imtinâ' ediyordum. Bunun üzerine **dînde hiçbir zorlama yoktur**, diyordu. Ey Esbak!.. İslâm'a gireydin, Müslümanların bazı işlerinde elbette senden yardım isterdik, derdi. İbnü Kesîr Tefsîri'nde böyle(yazılmış)dır.)[10]

Sonra, bu âyet, icmâ' ile umûmu/geneli üzere değildir. Zîrâ, Arab yarım

adasındaki Putperest ve Mecûsîler'den **İslâm, yâhud kılıç**dan başka bir şey kabûl edilmez. Âyet, şâyet umûmu üzere olsaydı, onların Arab yarım adasında İslâm'a girmeye zorlanmaları elbette câiz olmazdı.[11] İşte bu yüzden bazı müfessirler, (**Ey Nebî!… Kâfirler ve münâfıklarla cihâd et**,)[12] ve (**fitne kalmayana kadar onlarla harb et)[13]** âyetleriyle bu âyetin hükmünün kaldırıldığını söylemişlerdir. Bu, **Tefsîr-i Kurtubî'**de de ifâde edildiği gibi,[14] İbnü Mes'ûd radıyallâhu anhu ve birçok müfessirden rivâyet edilmektedir. Belki de (âyetin) mensûh /hükmünün kaldırılmış olduğu ile anlatmak istedikleri umûmunun, Arab yarım adasındaki müşriklerle harb etmekle tahsîs edilmiş/sınırlandırılmış olduğudur.[15]

Âyet nasıl ki, **Arab yarım adasındaki müşriklerle harb etmek** ile tahsîs edilmiş/sınırlandırılmış ve bunu Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem açıklamış ise, aynı şekilde Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem onun Mürtedleri/dînden dönenleri içine almadığını da açıklamıştır. Bu husûstaki hadîsler çoktur. Bir kısmını zikredeceğiz:

Mürted'in Öldürüleceğini
Gösteren Hadîslerden Bir Kısmı

Bir: (İkrime Yoluyla İbnü 'Abbâs radıyallâhu anhumâ'dan merfû' olarak rivâyet edilmiştir: **Kim dînini değiştirirse onu öldirün**.)[16]

İki: (Zeyd İbnü Eslem'den Mürsel olarak rivâyet ediildiğine göre Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: **Kim dînini değiştirirse boynunu vurun**.)[17]

Üç: (Ebû Mûsâ el-Eş'arî (radıyallâhu anhu şöyle) dedi: Ben Yemendeyken Muâz yanıma geldi. Bir adan da Önceden Yehûdi iken Müslümân olmuş, sonradan da İslâm'dan dönmüş idi. Muâz, **o, öldürülmedikçe hayvanımdan inmeyeceğim**, dedi. (Ebû Mûsâ) bundan önce tevbe etmesi istenmiş idi, dedi.) Bu, **Ebû Dâvûd**'un lafzıdır.[18]

Buhârî'nin İstitâbetü'l-Mürted-dîn ve Musannif(**Müslim**)'in Kitâ-bü'l-İmâret'deki rivâyette de şöyledir: ((Muâz), Ona (Ebû Mûsâ'ya) gelince, (Ebû Mûsâ Ona) in, dedi ve O'na bir yastık attı. Bir de ne görsün ki, yanında bağlı bir adam var. (Muâz), bu nedir? dedi. (Ebû Mûsâ), bu bir Yehûdî idi de müslüman oldu. Sonra da kötü dînine döndü ve Yehûdî oldu. (Muâz, o mürted) Allah'ın ve Resûlü'nün bir hükmü olarak öldürülmedikçe inmeyeceğim, dedi. (Ebû Mûsâ), in, tamam (öldürülecek), dedi. (Muâz), üç defa, (o mürted) Allah'ın ve Resûlü'nün bir hükmü olarak öldürülmedikçe inmeyeceğim, dedi. Bunun üzerine emredilip öldürüldü.)[19]

Dört: (Allah'dan başka hiçbir ilâh olmadığına, benim de Allah'ın Resûlü olduğuma şâhidlik eden bir Müslüman'ın kanı(nın akıtılması) ancak üç(suç)dan birisi sebebiyle helâl olur: Evli zinâkâr, can karşılığı can, dînini terk edip Cemâatten ayrılan.)[20] Bunu (Kütüb-i Sitte) cemâat(i) rivâyet etti. Musannif (Müslim) nezdinde "Müslümân'ın kanı(nın akıtılması) ne ile helâl olur?" bâbında gelecektir.

Beş: (Ebû Umâme İbnü Sehl İbni Huneyf radıyallâhu anhumâ'dan rivâyet edildi. O da Osman radıyallâhu anhu'dan rivâyet etti: Yevmu'd-Dâr'da şehîd edileceği zaman, şöyle dedi: Size Allah için soruyorum: Resûlüllah'ın şöyle buyurduğunu biliyor musunuz? Müslim olan bir kimsenin kanı(nın dökülmesi) ancak üç şeyden biriyle helâl olur: Evli olduktan sonra zinâ etmek, İslâm'a girdikten sonra küfre girmek veya haksız yere adam öldürüp de karşılığında öldürülmek. Vallâhi ben ne İslâm öncesi devirde ne de İslâm'da iken zinâ etmedim. Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'e bey'at ettikten itibâren dinden de dönmedim. Allah'ın, öldürülmesini haram ettiği bir adamı da öldürmedim.)[21]

Bunu **Tirmizî**, el-Fiten'de, Müslim'in kanı(nın dökülmesinin) ancak üç şeyden biriyle helâl olur, bâbında, **Nesâî**, Kan(dökmen)in haram kılınması, Müslim'in kanının dökülmesi kendisiyle helâl olan şeyler babında, **Ebû Dâvûd** da Diyât'da **"İmâm, kan** (akıtılması bulunan da'vâ)'**da** (hak sâhibi olan veliye) **affı emreder**" bâbında rivâyet etmişlerdir. İsnâdı da Sahîh'dir.

Altı: (Cerîr'den (şöyle) dedi(ği rivâyet edildi): Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'i (şöyle) derken işittim: **Köle şirk'e kaçarsa, kanı**(nı dökmek) **kesinlikle**

helâl olur.)[22] Bunu **Ebû Dâvûd**, Kitâbu'l-Hudûd'un dînden dönen hakkındaki hüküm bâbında rivâyet etmiş, **O** ve (Ebû Dâvud) Telhîs'inde **Münzirî** hadîs hakkında susup bir şey söylememişlerdir.

Yedi: (Muâviye İbnü Hayde radıyallâhu anhu Resûlüllâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu söyledi: **Kim dînini değiştirirse, onu öldürün**.)[23] Bunu, **Taberânî** rivâyet etmiş olup, râvîleri, Heysemî'nin Mecmau'z-Zevâid'de de açıkça ifâde ettiği gibi- güvenilir **sağlam** kimselerdir.

Sekiz: (Ebû Hureyre radıyal-lâhu anhu'dan Resûlüllah sallal-lâhu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivâyet edildi: **Kim dînini değiştirirse, onu öldürün**.)[24] Bunu, **Taberânî**, el-**Evsât**'da rivâyet etmiştir ve **Mecma'u'z-Zevâid**'de de olduğu gibi isnâdı **Hasen**dir.

Dokuz: (İsmet'den, Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu söylediği rivâyet edilmiştir: **Kim dînini değiştirirse, onu öldürün**.) Bunu **Taberânî** rivâyet etmiştir. Onda **Fadl İbnü Muhtâr** vardır. O Mecmau'z-Zevâid'de olduğu gibi **zayıf**dır.[25] Lâkin o, zikrettiğimiz hadîsleri pekiştiren bir rivâyettir.

On: (Abdurrahmân İbnü Sev-bân'dan, Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'in hutbesinde şöyle buyurduğu rivâyet edilmektedir: Hiç şübhe yok ki bu karye, Medîne'yi kasdediyor, onda iki kıble olması doğru değildir. Öyleyse **hangi Hrıstiyân Müslim olur da sonra Hristiyanlaşırsa, boynunu vurun**.) **Heysemî**, "bunu **Taberânî** rivâyet etmiştir ve isnâdında tanımadığım bir kimse vardır," dedi.[26] (**Heysemî'ninin Sözü Son Buldu**) Lâkin ma'nâsı, zikrettiğimiz hadîslerle kuvvet bulmuş bir hadîsdir.

On Bir: (İbnü Abbâs radıyal-lâhu anhumâ'dan şöyle dediği rivâyet edilmiştir: Abdullah İbnü Sa'd İbni Ebî's-Sarh, Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'e (vahiy) yazıyordu. Sonra şeytân ayağını kaydırdı ve kâfirlere katıldı. Bu sebeble Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem (Mekke'nin) **Feth**(i) **Günü**nde O'nun öldürülmesini emretti. Osmân İbnü Affân Onun için kurtulmasını istedi ve Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem onu kurtardı.)[27] Bunu **Ebû Dâvûd** rivâyet etti. **Münzirî**, **Telhîs**'inde "isnâdında, Ali İbnü Huseyin İbni Vâkıd vardır ki, hakkında kınama sözü vardır; O'na bunda/ rivâyetinde Alî İbnü'l-Hüseyin İbni Şakîk mütâbeet etmiştir ki, o sika/güvenilir kimselerdendir" dedi.

(Hazret-i Osmân radıyallâhu anhu'nun) Onun kurtulmasını istemesinin sebebi, mürtedlikten tevbe etmesi ve İslâm'a tekrar dönmesiydi. Nitekim bu, **Ebû Dâvûd**'un O'ndan (Osman radıyallâhu anhu'dan) **Sa'd**'dan şöyle dediğine dâir yaptığı rivâyette açıkça ifâde edilmiştir: (Mekke(nin Fethi) Günü olunca, Abdullah İbnü Sa'd İbni Ebî's-Sarh Osmân İbnü Affân radıyallâhu anhu'nun yanında ihtibâ etti/bir şekilde oturdu; O'nu getirip Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in huzûrunda durdurdu ve **yâ Resûlellâh**!.. **Abdullâh ile beyatleş**, dedi. Bunun üzerine (Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem) başını kaldırıp ona üç kere baktı. Her defasında (bey'atleşmekten) geri durdu ve üçüncü def'asından sonra O'nunla bey'atleşti. Sonra da Ashâbına dönerek şöyle dedi: Aranızda elimi onunla bey'at etmekten geri çektiğimi gördüğünde buna kalkıp onu öldürecek reşîd bir adam yok muydu? (Yâ Resulellâh!..) senin içinde ne düşündüğünü bilmiyoruz, gözünle bize işâret etseydin ya, dediler. (O da) bir Nebiye hâin gözlü olmak yaraşmaz, buyurdu.)[28]

Münzirî, "İsnâdında İsmâil İbnü Abdirrahmân es-Süddî vardır; Müslim Onun hadîsini rivâyet etmiş ve İmâm Ahmed onun **sika** olduğunu söylemiş, birçokları da hakkında ayıblama yoluyla konuşmuştur" demiştir. **Münzirî**'nin **Ebû Dâvûd Telhîs**i'nde böyle yazılıdır.

On İki: Hârise İbnü Mudarrib radıyallâhu anhu'dan şöyle rivâyet edildi: O, Kûfe'de Abdullah'a -İbnü Mes'ûd'u kasdediyor- vardı ve şöyle dedi: Benimle Arab'dan birinin arasında gizli bir adavet vardı. Ve şübhesiz ki ben Benî Hanîfe mescidine uğradım. Bir de ne göreyim ki, Müseyleme'ye îmân ediyorlar. Abdullâh onlara (adam) gönderip getirdildiler. Abdullâh (İbnü Mes'ûd), onlardan tevbe etmelerini istedi; ama İbnü Nevvâha'dan tevbe istemedi; Ona, "Resûlüllah'ı sana, **sen bir elçi olmasaydın boynunu vururdum** derken işittim; sen bu gün bir elçi değilsin" dedi. Hemen **Karaza İbnü Ka'b**'a -ki O Kûfe Emîriydi- Pazarda boynunu vurdu; sonra da şöyle

dedi: İbnü Nevvâha'ye bakmak isteyen pazardaki ölü cesedine baksın.) Bunu **Ebû Dâvûd**, (Sünen'inin) el-Cihâd(kitâbının) Bâbun fî'r-Rüsül(isimli bâbın)da rivâyet etti. İsnâdı Hasen'dir; hakkında Ebû Dâvûd ve Münzirî susmuşlardır. Onu **Nesâî** de rivâyet etmiştir.[29]

On Üç: İkrime'den rivâyet edilmiştir: Ali radıyallâhu anhu zındıkları getirip yakmıştır. Bu haber İbnü Abbâs radıyallâhu anhumâ'ya ulaşınca, ben olsam, Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'in yasağından dolayı onları yakmazdım. (O şöyle) buyurdu: "**Allah'ın azabıyla azâb etmeyin**". Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'in "**kim dînini değiştirirse onu öldürün**" emri sebebiyle onları kesinlikle öldürürdüm.[30]

On Dört: (Enes İbnü Mâlik'den (şöyle) dedi(ği rivâyet edilmiştir): Şübhe yok ki, Resûlüllâh sallallâhu aleyhi ve sellem Mekke'ye başında miğfer olduğu hâlde girmiştir. Onu çıkarınca bir adam geldi ve **İbnü Hatal Ka'be'nin örtülerine asılmaktadır**, dedi. (Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem), **onu öldürün**, buyurdu.) Bunu Buhârî, Müslim ve başkaları rivâyet etmiştir…[31]

İbnü İshâk'ın anlattığına göre öldürülmesinin sebebi, şuydu: Abdullâh İbnü Hatal, Temîm İbnü Ğâlib oğullarındandı. Onun öldürülmesini sadece şu sebeble emretmişti: O Müslümândı, Resûlül-lah sallallâhu aleyhi ve sellem onu zekât memuru olarak göndermişti. Yanında Ensâr'dan bir adam göndermişti. Yanında ona yardım eden bir kölesi de vardı. Müslümân idi. Bir konakta konakladı. Köleye kendisine bir keçi kesmesini ve yemek yapmasını emretti ve uyudu. Uyandı ama (köle) ona bir şey yapmamıştı. Ona karşı ileri gitti ve onu öldürdü. İki câriyesi de vardı; Fertenî[32] ve arkadaşı. Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'i hicveden şarkı ve türküler söylüyorlardı. Bu yüzden Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem onların (câriyelerin) da onunla beraber öldürülmelerini emretti.[33]

Bu öldürme kısas îcâbı olamazdı. Çünkü öldürülen Huzâa kabilesindendi ve velîleri vardı. Kısâs îcâbı öldürülmüş olsaydı, hükmü öldürülenin velîlerine teslîm edilmesiydi.. Onlar ya öldürür, ya affeder veya diyet alırlardı. Ama öyle olmayıp öldürüldü. Öyleyse dînden döndüğü için öldürülmüş idi.[34]

On Beş: Amr İbnü Şuayb babasından, o da dedesinden rivâyet etmiştir: Amr İbnü Âs Ömer radıyallâhu anhu'ya mektûb yazıp, **Müslümân olup sonra kâfir olan, sonra Müslüman olup sonra yine kâfir olan sonra da bunu defalarca yapan bir adam hakkında, ondan İslâmın kabûl edilir mi** diye sordu. Ömer radıyallâhu anhu O'na şöyle yazdı: Onlardan, Allah'ın onlardan kabûl ettiğini kabûl et. Ona İslâm'ı arzet. Kabûl ederse (ne a'lâ) etmezse boynunu vur.[35]

On Altı: Kabus İbnü Mehârık, babasından (Mehârık'dan) şöyle dediğini rivâyet etti. Muhammed İbnü Ebî Bekr Alî İbnü Ebî Tâlib'e mektûb yazarak zındık olan iki Müslümân, Hristiyân bir kadınla zinâ eden bir Müslümân ve ölüp de kitâbet akdinden bir şey kalan ve hür evlâdlar bırakan bir mükâteb hakkında sordu. Alî radıyallâhu anhu ona şöyle yazdı. Zındık olan iki kişiye gelince… Tevbe ederlerse ne a'lâ. Aksi halde, boyunlarını vurun….[36]

On Yedi: Ebû Abdirrahmân es-Sülemî'den rivâyet edildiğine göre (O) Alî radıyallâhu anhu'dan şöyle dediğini rivâyet etmiştir: (Şamlılardan bir grup şarab içmişti; o gün de (emîr olarak) başlarında Ebû Süfyân'ın oğlu Yezîd vardı. Şarabın helâl olduğunu söylediler ve "îmân edip sâlih amel işleyenler üzerinde yedikleri şeyler husûsunda bir günâh yoktur" âyetini te'vîl ettiler. Ömer, "senden öncekileri ifsâd etmeden onları bana gönder" diye yazdı. Onlar Ömer radıyallâhu anhu'ya gelince, insanlarla onların hakkında istişâre etti. "Ey Mü'minlerin emîri!.. Görüyorsun ki, Allah'a yalan iftirâ ettiler. Dînlerinde Allah'ın izin vermediği şeyi şerîat olarak îcâd ettiler/kanunlaştırdılar; boyunlarını vur" dediler. Alî susuyordu. (Ömer), "ey Hasan'ın babası!… Onlar hakkında sen ne diyorsun?" dedi. (Alî), "Onları tevbeye çağırman, tevbe ettikleri takdîrde şarab içmeleri sebebiyle her birine seksener sopa atman, tevbe etmedikleri takdîrde de boyunlarını vurman fikrindeyim; çünkü onlar Allah'a yalan iftirâ ettiler ve dînlerinde Allah'ın izin vermediği şeyi meşrû yaptılar" dedi. Bunun üzerine Ömer onları tevbeye da'vet etti; onlar da tevbe ettiler. Bu sebeble onlara seksener sopa attı.)[37]

Mürted'in Öldürülmesini İnkâr Edenlerin Şübhe ve Vesveseleri

(Bizce Mürted'in Öldürülmesi'nin inkârlar edilmesinin üç temel sebebi vardır:

Birinci Sebeb: Kimilerinin Sünnet'i açıkça temelinden inkâr eden sünnetsizler oluşu. Dolayısıyla Sünnet'le ve İcmâ' ile sâbit olan bu hüküm inkâr edilmektedir.

İkinci Sebeb: Kimilerinin kaçak davranan usta ve örtülü Sünnet düşmanı oluşları. Onlar bu sahîh rivâyetleri hiçbir ilmî mesned ileri süremeden sırf vehim ve vesveselere dayanarak uydurma i'lân etmektedirler. Kırbaşoğlu ve benzerleri gibi…

Üçüncü Sebeb: Biraz daha usta davranarak bâtıl te'vîl yoluna sapmakla sapıtanların İslâm dışı inanışlarıyla İslâm'ı tevhîd etmeye kalkışmaları. 'Usmânî işte bu üçüncü zümreyi muhâtab alarak bu okuduğumuz sözlerini serdetmiştir. İlk İki zümreyi ele almaması belki yaşadığı coğrâfî şartlarla alâkalıdır. Türkiye'deki gelişmeler(!)den haberi de olmayabilir. Allahu a'lem. H.Avnî)

Bu Hâdîslerin İsyâncılara Yorulması Mümkin midir?

(İkinci Cevâb): İnsanlardan kimisi bu hadîsleri, İslâm devletine isyân eden muhârib hakkında olduğu, sırf dînden çıkmanın ölüm cezâsını îcâb ettiren bir sebeb olmadığı, dînden dönmenin, ancak, ona (dînden dönmeye, meşrû' devlete) isyân ve muhârebe katılırsa bu çezâyı îcâb ettiren bir şey olduğu ile te'vîl ettiler.

Bu (te'vîl), iki cihetten bozuk bir te'vîldir.

Birincisi: Yukarıda getirdiğimiz hadîslerden hiçbirisinde (mürte-din) kanının (dökülmesinin) mubâhlığını isyân ve muharebe ile kayıdlandıracak hiçbir şey yoktur. Bu husûstaki an açık hadîs birinci hadîs olan **kim dîninden dönerse onu öldürün** hadîsidir. Onda isyân ve muhârebeye işâret edecek en küçük bir şey yoktur. Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem **ölümün hakîkî sebebi**ni söylemeyip nasıl susar ve bu doruk noktadaki cezâyı gerektirmekte dahli/katkısı olmayan bir şeyi zikreder?!..

Yerinde yerleşmiş bir kaide vardır ki, kişi, müştak/türetilmiş bir isim üzerine her ne zaman bir hüküm verirse, türedildiği masdar o hükmün illeti/var olmasının temel sebebi olur ve hüküm ona dayanır. **Hırsız erkek ve hırsız kadın'ın ellerini kesin** âyetinde olduğu gibi… Allah sârik ve sârikanın/hırsız erkek ve hırsız kadının ellerinin kesilmesi hükmünü verdi. Bu iki(sârik ve sârika kelime)si müştak/türetilmiş olan iki kelimedir. Bu yüzden, türetilmiş oldukları madde/masdar -ki o, **serikat**tir/**hırsızlık**tır- kesme hükmünün medârı ve illeti olur. Şimdi, hiçbir akıllı diyebilir mi ki, ellerinin kesilmesinin illeti/temel sebebi hırsızlıktan başka bir şeydir. Bir akıllı, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem 'in **kim dînini değiştirirse onu öldürün** sözündeki **öldürme**nin sebebinin **dîn değiştirmek**ten **başka bir şey** olduğunu nasıl diyebilir?!… Sonra, gördün ki, üçüncü hadîsde, Ebû Mûsâ el-Eş'arî radıyallâhu anhu'nun hadîsinde, dînden dönen adam için Ebû Mûsâ, **Müslümân olmasından sonra, Yehûdî olması**nın dışında başka hiçbir suç zikretmedi. Devlete isyân eden biri olsaydı, elbette onu da derdi. Yanında kuvveti ve milisleri olmamasına rağmen bir kimse tek başına nasıl bâğî olabilir? Öyleyse inkâr edilemeyecek bir hakîkat vardır ki, o da o kimsenin bir isyâna kalkmadığı, sadece irtidât/dînden dönme suçu işlemiş olduğudur. Sonra (Ebû Mûsâ), Muâz'a, o adamın dînden döndüğünü haber verince, Muâz O'na başka bir şey hakkında ve dînden dönmekle berâber devlete isyân etme suçunu da işleyip işlemediğini sormadı. Ancak sırf dînden dönmesini görmekle öldürülmesi hükmünü verdi. Mürtedin öldürülmesinin de Allah'ın ve Resûlü sallallâhu aleyhi ve sellem'in hükmü olduğunu anlattı. Bundan ortaya çıkmaktadır ki, **mürtedin öldürülmesinin vâcibliği** herhangi bir şüphe olmaksızın Sahâbe arasında yayılan ve bilinen bir iştir.

İkincisi: Devlete karşı isyân ve harb etmek, berâberinde dînden dönmek bulunsun bulunmasın öldürülmeyi îcâb ettiren başlı başına bir suçdur. Eğer **dînden dönmek** tek başına olarak **öldürmeyi mübâh kılan bir sebeb** olmasaydı, onu, öldürmeyi îcâb ettiren şeyleri anlatırken anlatmanın hiçbir ma'nâsı olmazdı.

Şunların en büyük delîlleri, İbnü Mes'ûd'un rivâyet ettiği dördüncü hadîsdeki, Nebî sallallâhu aleyhi ve sellem'in **dînini terk eden Cemâattan ayrılan** sözüdür. Şöyle dediler: Bu hadîsde, sırf **dîni terk etmek** ancak ona **Cemâattan ayrılma** katıldığı zaman insanın kanının dökülmesi için sebeb kabûl edildi ki o (Cemâattan ayrılmak) da isyân ve muhârebedir..

Lâkin bu delîl getirme bâtıldır. Çünki, bu hadîsde geçen **Cemâattan ayrılmak** ile anlatılmak istenen, **isyân ve muhârebe** olsaydı, kanın akıtılmasını îcâb ettiren şeyler için sadece bunun zikredilmesi elbette yeter ve o zaman irtidâdın zikredilmesinin bir ma'nâsı olmazdı. Çünkü, öldürmeyi mübâh kılmakta (devlete) isyânın, ona irtidâdın da ilâve olmasına ihtiyâcı yoktur. O tek başına olarak (âsînin) kanın(ın) akıtılmasında sebeb olmakta kâfîdir. Onunla (isyân ve muhârebeyle) berâber **irtidât** zikredilince, bilinmiş oldu ki, burada **öldürme**nin mübâh olmasında maksûd olan sebeb budur. **Cemâattan ayrılma**ktan murâd ise, **isyân ve muhârebe** değildir. Murâd ancak, akîdelerinde Müslümânlardan ayrılmaktır. **Cemâatten ayrılan** sözü, ya sıfet-i kâşife, veya **dînini terk** eden sözünü pekiştiricidir. Bu hadîsde öldürmeyi mübâh kılan sebebleri sayarken, **isyân ve muhârebe** ancak şu sebeble zikredilmemiştir: Çünki bu hadîsde hedeflenen kişinin emniyet hâlinde tek başına işlemekte olduğu ölümü mubâh kılıcı suçların açıklamasıdır. **İsyân**ın ise emniyet ve barış günleriyle hiçbir alâkası yoktur; o, ancak harb ve cihâd ile alâkalıdır. Sonra, cinâyeti işleyen onu tek başına işleyemez. Onu ancak kuvveti ve askeri olanlar işleyebilir. İşte bu yüzden bu hadîsde zikredilmemiştir. Allah en iyisini bilir.

İrtidât Kânûnî Bir Suç Değil midir?

(**Üçüncü Cevâb**): Onların **irtidât dünyada kanûnî bir suç değildir. Çünkü Allah onunla beraber dünyevî bir cezâ zikretmemiş, ancak Âhiret cezâsı zikretmiştir** şeklindeki sözlerine gelince. Bu apaçık bir bâtıldır. Çünkü, Şarab içmekle beraber de Kur'ân'da bir cezâ zikredilmemiştir; lâkin bu onun için kânûnî bir cezânın olmamasını lâzim getirmez. Zîrâ Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem şarab içene had cezâsı tatbîk etti ve sopalanmasını emretti. İrtidât cezâsı da böyledir. Kur'ân ona dâir dünyada bir cezâ zikretmediyse de o, Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'in sözleri ve fiilleriyle sâbittir.

Hak olan odur ki, günâh oldukları sübût bulduktan sonra, günahların tamâmına hâkimin dünyada bir cezası tatbîk etmesi câizdir. Şek ve şübhe yoktur ki, İrtidât en büyük günahlardandır. O bakımdan ona zıd düşecek olan bir nass bulunmadıkça kânûnî bir suç olmasına mâni' hiçbir şey yoktur. Hâlbuki biz onun kânûnî bir suç olduğuna dâir nasslar zikrettik. Nerde kaldı ona mâni' nasslar olsunlar.

Mürted'i Öldürmek Fikir Hürriyetine Uymaz mı?

(**Dördüncü Cevâb**): **Mürted'i öldürmenin fikir hürriyetinin başladığı yere ters düştüğü**nü söylemelerine gelince… **Fikir hürriyetinin başladığı yer** ile Şer'î delîllerin hiçbir alâkası yoktur. İslâm mutlak/her çeşit düşünme hürriyetini kabûl etmemektedir. Onu ancak Şer'î sınırlarla sınırlandırmaktadır ki onları taşmak câiz değildir. Bu hürriyet mutlak olsaydı, zinânın câiz olduğuna/suç olmadığına inanan kimsenin onu işlemesi sebebiyle cezâlandırılmaması ve zenginlerden çalmanın câiz olduğuna inanan kimsenin de elinin kesilmemesi elbette câiz olurdu.

İsyânın **âsî**nin öldürülmesini mübâh kılan bir sebeb olduğunu i'tirâf eden şunlara şaşılır. Hâlbuki mutlak fikir hürriyetinin ibtidâsına o da ters düşer. Çünki

âsîlerden bir çoğu imamlarına karşı fikrî sebeblerle isyân etmektedirler ve onunla muhârebe etmenin dînî vecîbelerinden olduğuna inanmakta ve imâma itâatin günâh olduğunu iddiâ etmektedirler. O yüzden onları imâma itâat etmeye zorlamak fikir hürriyetine zıddır.

Hak olan odur ki, fikir hürriyetinin mutlaka kayıdları olmalıdır. Aksi halde dünyada her bir münker ve fesâd câiz olur, işler anarşiye döner. Bu hiçbir kimsenin inkâr edemeyeceği makul bir şeydir. Geriye bu kayıd ve sınırlandırıcıların tayini/neler olduğunun gösterilmesi kalmaktadır. Bunları ya mücerred aklımıza bırakacak veya tayinlerini ilâhî vahye havâle edeceğiz. Hiç şübhe yoktur ki, birinci yol, hatâların, vehimlerin, zulmün ve haksızlığın mahallidir. İnsan aklı, akılların farklı olması sebebiyle insanları tek bir başlama noktasında toplamaya güç yetiremez. O halde bunu ilâhî vahye bırakmamız teayyün etmiş/kesinleşmiş oluyor. Resûlüllah sallallâhu aleyhi ve sellem'ın Sünnet'i de fikir hürriyetini İrtidât'ı/dinden dönmeyi yasaklayıp insanın kanını dökmeyi mübâh (hattâ vâcib) kılan bir suç kabûl etmekle sınırlandırmıştır. Öyleyse, hiçbir şey üzerinde sağlam bir şekilde oturmayan tasavvurlara değil de buna i'timâd edilmelidir. Allah sübhânehû ve teâlâ en iyi bilir.[38] (**'Usmânî'den Tercüme Bitti**.)

Netîce

Mürted'in Öldürülmesi kat'î bir İslâmî hükümdür. Bu husûsda hiçbir Mü'minin tereddüdü olamaz. Bunu inkâr edenler belki de kendilerinin âkıbetlerini düşünerek bu yola gitmektedirler. Ancak, endîşe etmelerine şimdilik mahal yoktur; bu şartlarda ve coğrafyada dünyevî olarak korkmalarını îcâb ettirecek bir sebeb henüz görünmemektedir.

وَصَلَّى الله عَلَى سيدنامحمد وَ عَلَى اٰلِه وصحبه كلما ذكره الذاكِرون وغفل عن ذكره الغافلون وَ الْحَمْدُ لِلهِ رَبِّ الْعَالَمِين

---

[1] Alternatif Hadîs Metodolojisi

[2] M. Hayri Kırbaşoğlu, **İslâmiyyât**, C.1, 2002, sh:126-130 Tahlîl ve tenkîde değmese de O'nu otorite zanneden iyi niyetlilere faydası olur düşüncesiyle şu makâlesini inşâellah ileride ele almayı düşünüyoruz.

[3] Bu ifâdelerimizden O'nu her şeyi ile kabûllendiğimiz zannedilmesin. Asrımız hastalık asrıdır. Burası unutulmasın…

[4] Ara başlıklar ve numaralandırmalardan bir kısmı tarafımıza âiddir. Lüzûmlu görülen yerlerde çok cüz'î hazif ve kısaltmalara da gidilmiştir.

[5] Bakara:256

[6] Bakara: 217

[7] Bakara: 256

[8] Ebû Dâvûd (2682), Nesâî, **Tefsîr**: 68-69

[9] İbnü Cerîr, Saîd İbnü Cübeyr yoluyla, İbnü Abbâs'dan: 3/9

[10] **Tefsîrü İbni Kesîr**: 1/311

[11] Allâme Takıyy el 'Usmânî, burada ilim adamlarını bağlayacak bir ilim dili kullanıyor. Şimdikilerin şirretliğinin buudla-rından -Allahu a'lem- haberi yok. Onlar artık inkârda sınır ve ölçü kabûl etmez bir biçimde, bunu ve buna benzemez daha neleri neleri inkâr etmektedirler. Onlara bizzat Allah ve Resûlü sallallâhu aleyhi ve sellem hitâb ederek şu hakîkati emretseler yine de teslîm olmaz ve **kusura bakmayın ama doğru dîn böyle değil**, derler ve güzel bir şekilde **entellektüel donanım** sergileyip onlara gerçek dîni akademik bir derinlikle öğretirler. Amr b. Ubeyd İblisinin yaptığı ve Kırbaşoğlu'nun beğenip naklettiği gibi.

[12] Tevbe:73

[13] Bakara:193

[14] **Tefsîr-i Kurtubî**: 3/280

[15] Zîrâ Nesh, Mütekaddimûn'un kelâmında, sonrada ıstılahlaşmış olan Nesh manasından daha geniş olup Tahsîs'i de içine almaktadır.

[16] Buhârî, **Sahîh**, İstitâbetü'l-Mürteddîn Kitâbı, Mürted'in Hükmü Bâbı, :6922

[17] Mâlik, **Muvatta**, Kitâbu'l-Akdıye, Bâbu'l-Kadâ Fîmen İrtedde Anil'l-İslâm: 15, sh:736
[18] Ebû Dâvûd, **Sünen:** (4354)
[19] Buhârî, **Sahîh** (4341-4342), Müslim, **Sahîh** (1733)
[20] Buhârî, **Sahîh** (6878), Müslim, **Sahîh** (1676), Ebû Dâvûd, **Sünen** (4352), Tirmizî, **Sünen** (1402), Nesâî, **Sünen** (4016), İbnü Mâce, **Sünen** (2534), Dârimî, **Sünen** (2447)
[21] Ebû Dâvûd, **Sünen** (4502), Tirmizî, **Sünen** (2159), Nesâî, **Sünen** (4019)
[22] Ebû Dâvûd, **Sünen** (4360)
[23] Heysemî, **Mecmau'z-Zevâid** (6/261)
[24] Heysemî, **Mecmau'z-Zevâid** (6/261)
[25] Heysemî, **Mecmau'z-Zevâid** (6/261)
[26] Heysemî, **Mecmau'z-Zevâid** (6/261)
[27] [Ebû Dâvûd, **Hudûd:**1, Nesâî, **Tahrîm**:15], **Mu'cem**:1/398
[28] [Ebû Dâvûd, **Cihâd**:117, Hudûd:1, Müslim, Edeb:25, Nesâî: **Tahrîm**:14], **Mu'cem**:1/251
[29] Ebû Dâvûd (2762), Dârimî (2503)
[30] Buhârî (3017, 6922), Tirmizî (1458), Ebû Dâvud (4351), Nesâî (4062), Ahmed (1/282)
[31] Buhârî (1846), Müslim (252,253)
[32] Bu ismin doğru zabtına ulaşamadık; dikkat edilsin.
[33] [**Sîretü İbni Hişâm, er-Ravdu'l-Ünüf** ile (2/273)]
[34] Bu parağraf kısaltılmıştır.
[35] [(Müsedded), **El-Metâlibu'l-Âliyye**:
2/112, H:1801], Fetu'l-Mülhim tekmilesi
[36] [Bunu İbnü Hazm **el-Muhallâ**'da, Abdürrezzâk yoluyla Sevrî'den, (O), Semmâk İbnü Harb'den, (O da), Kâbûs'dan, rivâyet ett. İbnü Hazm bunu Semmâk ile illetli buldu ve Kabus İbnü Mehârık'ın mechûl olduğunu iddiâ etti. Lâkin ikisi de Müslim'in râvîlerindendirler. **Tehzîb**'e mürâcaat et. O halde hadîs, Şeyhimiz'in **İ'l'au's-Sünen**'de açıkça ifâde ettiği gibi Müslim'in şartına göre sahîhdir. (**Muhallâ:**11/158, **et-Tehzîb**: 4/340, 7/306,**İ'lâu's-Sünen**:11/554], Takıyyüddîn el 'Usmânî, **Fethu'l-Mülhim**:2/190
[37] [Tahâvî, **Şerhu Meânî'l-Âsâr**: 2776], Takıyyüddî el 'Usmânî, **Fethu'l-Mülhim**: 2/190
[38] **Tekmiletü Fethi'l-Mülhim**: 2/186-192